

Н. Я. ЗАРУДНА

ПРОЦЕС ПОСТАЧАННЯ ЯК ОБ'ЄКТ ОБЛІКУ

У статті автором узагальнено поняття процесу постачання, дана коротка характеристика кожного з етапів процесу постачання, описано основні завдання орієнтованого на майбутнє постачання, охарактеризовано вимоги до програмних продуктів, що використовуються в обліку процесу постачання.

В статті автором обобщено понятие процесса снабжения, дана короткая характеристика каждого из этапов процесса снабжения, описаны основные задания ориентированного на будущее снабжения, охарактеризованы требования к программным продуктам, которые используются в учете процесса снабжения.

In the article by an author generalized concept of process of supply, short description is given each of the stages of process of supply, the basic tasks of supply oriented are described to the future, requirements are described to the software products which are used in the account of process of supply.

Ключові слова: процес, постачання, замовлення, доставка, матеріально-технічне забезпечення, транспортно-заготівельні витрати, постачальники, ланцюжки поставок, складське господарство, транспортне забезпечення.

Постановка проблеми. Обов'язковою умовою стійкого виробничого процесу є своєчасне і повне забезпечення його необхідними матеріальними ресурсами, що лежать в основі процесу постачання. Цими питаннями на підприємстві, зазвичай, займається спеціальний підрозділ – відділ матеріально-технічного постачання, складські і транспортні служби. Значну увагу приділяють цьому плановий і технічний відділи, головні менеджери підприємства. Ці служби готують проекти управлінських рішень спрямованих на побудову перспективних планів постачання. Такі плани містять інформацію про види запасів та їх потребу на майбутнє, про перелік постачальників та їх відповідність поставленим запитам, про необхідність складських приміщень та забезпеченість підприємства ними. Відомо, що для фінансового стану підприємства несприятливим фактором є заморожування частини засобів у запасах, тому одним із важливих завдань, що покладається на відділ постачання, є розрахунок такої кількості запасів, які б оптимально забезпечили процес виробництва. Підсумовуючи вище сказане, можна зробити висновок, що завданнями процесу постачання є: визначення потреб підприємства в матеріально-технічних ресурсах і встановлення відповідних господарських зв'язків з відповідними постачальниками; нормування і управління виробничими запасами; організація і управління складським господарством; доставка матеріальних ресурсів до робочих місць; приймання і видача матеріалів, напівфабрикатів тощо; контроль за постачанням і використанням матеріальних ресурсів; аналіз якості забезпечення та використання ресурсів [1, с. 105].

Постановка завдання і визначення цілей статті:

- 1) визначення ролі процесу постачання як одного із об'єктів обліку;
- 2) обґрунтування розміру замовлення на основі даних облікової інформації та облік витрат на його здійснення;
- 3) вивчення необхідності складування, транспортного забезпечення;
- 4) узагальнення чинників, які використовуються при виборі постачальника;
- 5) використання сучасних програмних продуктів у обліку процесу постачання.

Виклад основного матеріалу. Ефективність функціонування підприємства знаходиться у прямій залежності від уміння команди менеджерів протистояти ринковим та економічним несприятливим факторам, а тому облік передбачає обов'язкові процедури збору і обробки інформації, яка стосується перебігу процесів виявлення позитивних чи негативних відхилень від запрограмованих цілей, планів та показників діяльності. Ця інформація дозволяє своєчасно приймати рішення, спрямовані на недопущення негативних змін чи на їх нейтралізацію.

Процесом (лат. *procesus* – проходження, просування) називається послідовна закономірна зміна певного явища та перехід від одного явища до іншого. Іншими словами, господарська діяльність породжує закономірну і послідовну зміну процесів:

- 1) придбання факторів виробництва – постачання;
- 2) їх трансформацію у готовий продукт (робота чи послуги) – виробництво;
- 3) продаж готової продукції – збут;
- 4) розширення чи модернізацію матеріально-технічної бази – інвестування.

Постачання включає в себе закупку і організацію зовнішнього надходження матеріалів, компонентів чи готових продуктів від постачальника на виробничі чи збірні підприємства, склади або роздрібні магазини. Іншими словами, процес постачання полягає в тому, що підприємство укладає договори з постачальниками на необхідні йому фактори виробництва, організовує доставку та складування виробничих запасів, перераховує гроші постачальникам за отримані матеріали. Під час цього процесу відбувається зміна активу з форми грошей на форму майна, призначеного для виробництва продукції.

З позицій бізнесу в цілому процес постачання існує для того, щоб товарно-матеріальні запаси поступали в потрібне місце і в потрібний час з належною користю при найменших загальних витратах. Запаси самі по собі, зазвичай, – не велика цінність, поки вони не розміщені там і тоді, де і коли вони потрібні для забезпечення передачі власності із рук в руки (торгівля) чи створення доданої вартості (виробництво). Якщо підприємству не вдається постійно дотримуватися цих умов місця і часу, то в майбутньому його існування неможливе [2, с. 51].

Інформаційною базою успішного вирішення основних проблем і завдань постачання є інтеграція таких даних:

- 1) параметрів стратегічного розвитку підприємства;
- 2) ринкових прогнозів, виробничої програми та плану реалізації продукції та її складових частин;
- 3) техніко-технологічної документації, норм витрат матеріалів, сировини, складових частин виробу, переліку типових і спеціальних частин виробу тощо;
- 4) каталогів матеріалів, наявних на ринку, рекламних проспектів, інформації із виставок, ярмарок тощо;
- 5) переліку постачальників з інформацією про них щодо цін та умов виконання замовлень, якості виробів тощо;
- 6) доступних транспортно-складських технологій постачання: вартісної, часової інформації, потенціалу тощо [3, с. 148].

Ефективність процесу постачання знаходиться у прямій залежності від правильно обраного методу закупівель із використанням гнучких поставок безпосередньо у виробництво. Проводячи управління запасами, необхідно розрахувати оптимальну партію поставки для скорочення тривалості зберігання запасів, що, у свою чергу, скорочує витрати підприємства. Чіткого аналізу вимагає складське забезпечення вхідного матеріального потоку. Проводячи розрахунок потреби у складських приміщеннях, керівництво приймає рішення про форми складських систем та техніку складування, про маршрутизацію доставки матеріалів до місця призначення.

Після визначення потреби та розрахунку кількості матеріалів, що замовляються, складають договори із узгодженням ціни. У процесі планування закупівель необхідно визначити матеріали, які необхідні; їх кількість; час, коли виникає гостра потреба (тобто крайній термін її поставки); можливості постачальників, що пропонують продукцію для продажу; площі складських приміщень або можливість поставки безпосередньо у виробництво; витрати на закупівлю та шляхи їх зниження; можливості організації виробництва деяких деталей на своєму підприємстві (та розрахувати її доцільність).

У світовій практиці використовують ряд методів визначення потреби у матеріалах, зокрема метод планування потреби (який полягає у тому, що закупівлі, як і виробництво, плануються виходячи із потреби у кінцевому продукті); детермінований метод (який застосовують тоді, коли відомий певний період виконання замовлення та потреба в матеріалах за кількістю та терміном); схоластичний (передбачає використання, як основи розрахунку, математико-статистичних методів, що визначають очікувану потребу);

евристичний (грунтується на попередньому досвіді робітників). Вибір кожного конкретного методу залежить від профілю підприємства, можливостей замовника, типу виробу, наявності і виду складів, системи контролю за станом запасів.

Розрахувавши необхідну кількість запасів, їх поставка може здійснюватися різними способами. Найбільш поширеними є оптові закупівлі, регулярні закупівлі дрібними партіями, закупівлі за необхідності тощо.

За умов використання способу оптової закупівлі партії необхідна наявність великих складських приміщень. При цьому характерними є, з однієї сторони, простота оформлення документів та наявність торгівельних знижок, тоді як з іншої – спостерігається уповільнення обороту капіталу. Закупівля дешевих та швидко використовуваних матеріалів може здійснюватися чи не щоденно, що прискорює оборотність капіталу, знижує витрати на складування і зберігання.

Для пошуку резервів зниження витрати процесу постачання необхідна інформація про склад усіх витрат та їх динаміку в часі. Як правило, матеріали в поточному обліку оцінюються за договірними цінами, а відхилення від них являють собою величину транспортно-заготівельних витрат. Чимало дослідників в галузі обліку, зокрема Валуєв Б.І., пропонують витрати по забезпеченню розподілити на три види:

1) витрати на управління процесами матеріальної підготовки виробництва (заробітна плата апарату управління, відрахування на соціальне страхування, витрати на відрядження тощо);

2) витрати на придбання матеріалів (витрати на відрядження управлінського характеру, транспортні витрати, витрати на навантажувально-розвантажувальні роботи, на утримання складів у місцях заготівлі матеріалів, витрати на визначення якості матеріалів, що надходять, націнка постачальницько-збутових організацій, фізичні збитки матеріалів при транспортуванні, втрати на псування матеріалів вище норм фізичних збитків, штрафи за простій транспорту);

3) витрати на зберігання та відпуск матеріалів (витрати на утримання складів з деталізацією статей, транспортні витрати на доставку матеріалів в цехи, фізичні збитки при зберіганні та переміщенні, втрати на псування матеріалів вище норм фізичних збитків) [4, с. 153].

Забезпеченість виробничого підприємства власним складським господарством на сучасному етапі розвитку ринкових відносин не є суттєвим показником. Чимало компаній надають посередницькі послуги, які є дешевшими та економічно вигіднішими від спорудження та утримання власних складів. Такі компанії, крім зберігання, можуть і доставляти необхідні матеріали.

Вивчаючи питання транспортного забезпечення підприємства, необхідно зазначити, що сучасна організація процесу постачання змінює століттями встановлені стереотипи.

Великі промислові підприємства все частіше користуються послугами сторонніх транспортних організацій у власних потребах. При цьому вибір проводять із таких найбільш поширених п'яти видів, кожен із яких має свої переваги і недоліки (табл. 1).

Досліджуючи питання транспортного забезпечення, Є. Крикавський оцінює ці види транспорту за різними параметрами (зокрема такими, як швидкість, доступність, надійність, вантажопідйомність, частота перевезень тощо) наступним чином (табл. 2).

Важливе місце у процесі постачання належить вибору «правильного» постачальника та побудові із ним такої організації стосунків, яка б забезпечила необхідні нам строки та якість поставок. Господарські зв'язки з постачальниками будуються на підставі договорів (угод), у яких визначаються: найменування товарів, їх кількість, ціна, терміни і спосіб поставки, порядок розрахунків тощо. Треба взяти до уваги, що повне та якісне постачання значною мірою залежить від своєчасності укладання договорів і старанного відпрацювання всіх умов і зобов'язань. Це дає змогу уникнути багатьох непорозумінь і прикростей. Укладання угод є завершальним етапом проведення переговорів, при проведенні яких дотримуються таких правил: переговори мають поліпшувати взаємовідносини між сторонами, створювати умови

для отримання потрібних результатів. Вибір постачальників і перехід на довгостроковий характер співробітництва з найбільш відповідальними і надійними є також важливим фактором нормального забезпечення підприємства матеріальними ресурсами.

Таблиця 1

Переваги та недоліки основних видів транспорту

Вид	Переваги	Недоліки
Залізничний	1. Велика провізна спроможність 2. Дешевизна 3. Регулярність	1. Дорого коштує будівництво залізниць 2. Невелика швидкість доставки вантажів
Автомобільний	1. Велика швидкість доставки 2. Можливість доставки вантажу «від дверей до дверей» без перевантаження 3. Маневреність 4. Регулярність	1. Низька провізна спроможність 2. Дорогий вид 3. Дорого коштує будівництво доріг
Водний	1. Дешевизна 2. Велика провізна спроможність 3. Не вимагає капітальних вкладень у будівництво провізних шляхів	1. Нерегулярність 2. Обмеженість у застосуванні 3. Невелика швидкість доставки
Повітряний	1. Велика швидкість доставки 2. Спроможність доставки вантажу в будь-який район, де немає інших видів транспорту	1. Мала провізна спроможність 2. Нерегулярність

Таблиця 2

Характеристика видів транспорту за різними параметрами

Характеристика	Залізничний	Автомобільний	Водний	Трубопровідний	Повітряний
Швидкість	3	2	4	5	1
Доступність	2	1	4	5	3
Надійність	3	2	4	1	5
Вантажо-підйомність	2	3	1	5	4
Частота	4	2	5	1	3
Разом	14	10	18	17	16

Примітка: Чим нижчий бал, тим краща характеристика.

На думку багатьох авторів, у покупця оперативний контроль виконання договірних умов здійснює відділ постачання або фінансовий відділ, куди, в першу чергу, і надходять отримані від постачальника документи. Їх реєструють у журналі обліку вантажів, що надходять, і в книзі обліку виконання договорів, акцептують і передають у бухгалтерію.

Книга обліку договорів є першочерговою ланкою у організації вибору постачальника для наступної співпраці, допомагає провести контроль за виконанням договірних умов постачальниками, вказує, які заходи вживались у разі затримок чи інших порушень у поставках, наскільки оперативно реагує підприємство на ті чи інші відхилення.

Певним показником у цій справі можуть бути суми штрафних санкцій, які подало підприємство своїм постачальникам для покриття збитків внаслідок порушень постачання. Доречно вивчити і т. зв. "коефіцієнт корисної дії" цих санкцій, якість юридичного обґрунтування і супроводження. Взагалі юридичний бік процесу постачання, юридична підтримка договірних стосунків – дуже важлива справа, яка потребує окремої оцінки при аналізі. Для прийняття остаточного рішення про вибір постачальника необхідно зібрати інформацію про нього. Відбираючи джерела інформації, якими можуть бути власні дослідження, консультації юридичних осіб, банки, фінансові інститути, інформаційні агенції, слід керуватися такими правилами: не можна обмежуватися одним джерелом інформації та як мінімум один із використовуваних джерел має бути незалежним, тобто не зацікавленим у можливих наслідках використання наданої інформації. Важливим критерієм, окрім терміну виконання замовлень, є наявність у постачальника резервних потужностей, його

кредитоспроможність, фінансовий стан тощо. Отже, в умовах економічної кризи вирішального значення у матеріально-технічному забезпеченні набуває надійність ділового партнера та удосконалення вітчизняного законодавства щодо вирішення суперечок в суді України.

Зростання обсягу виробництва, розвиток транспортної інфраструктури в розвинутих країнах стимулювали пошук нових методик організації постачальницької діяльності. Висока ефективність запровадження систем автоматизованого обліку та контролю пов'язана зі зменшенням обсягу ручної праці, оперативністю, гнучкістю, призвела до їх швидкого та широкого запровадження як в галузі постачання, так і в інших виробничих та невиробничих галузях: медицині, виробництві електронного обладнання, банківській діяльності, бібліотечній і архівній роботі та багатьох інших. Одночасно стрімко розширювалося коло компаній, які вели дослідження в галузі автоматизованої ідентифікації та займалися виробництвом відповідного технічного обладнання.

З поширенням застосування нових технологічних розробок в галузі автоматизованої ідентифікації особливо гострою стала необхідність узгодження знайдених технічних та економічних рішень, вироблення відповідних стандартів та правил. За ініціативою спілки постачальників харчових продуктів в першій половині 70-х років в США була створена Рада по уніфікованому кодуванню (UCC). В результаті проведеної роботи були розроблені базові стандарти кодування продукції та представлення інформації для автоматизованого зчитування у вигляді штрихового коду. Наявність на товарі штрихкової позначки EAN UCC свідчить про можливість отримати повну та достовірну інформацію про товар. Адже штриховий код на товарі містить не конкретну інформацію, а унікальний та неповторний ідентифікаційний номер – глобальний номер торгової одиниці. За цим ідентифікаційним номером з бази даних (депозитарію) національної нумерувальної організації, яка присвоїла код, можна отримати повну інформацію про конкретний товар (про його повну назву, тип, призначення, виробника, про відповідність характеристик товару до національних вимог та правил, про термін та умови зберігання тощо).

Широке запровадження міжнародних стандартів для маркування одиниць постачання та кодування необхідної інформації не тільки значно спростить процес ідентифікації одиниць постачання, але й дозволить підняти на якісно новий рівень облік продукції, впровадити сучасні системи контролю якості. Крім того, впровадження стандартів EAN UCC в постачальницькій діяльності передбачає розвиток систем електронного обміну даними у відповідності до міжнародних стандартів.

Основою стандартної транспортної етикетки є Порядковий номер транспортного контейнеру – SSCC. Це унікальний номер, який дозволяє ідентифікувати будь-яку транспортну одиницю, рух якої необхідно маршрутизувати та відстежувати на всіх етапах транспортування.

Якщо вантаж надійшов без транспортної етикетки UCC/EAN, то транспортна компанія може сама присвоїти цьому вантажу унікальний порядковий номер транспортного контейнеру (SSCC). Важливо, що транспортна етикетка з цим номером може використовуватись всіма іншими учасниками ланцюга постачання, в т.ч. і за межами України.

Не секрет, що сьогодні постачальники і клієнти будь-якої компанії складають її найважливіший актив і становлять велику цінність. У свою чергу, підприємства частіше бувають досить вибагливі й очікують від постачальника зростаючої якості наданих послуг і товарів поряд з помірними цінами.

Чимало розробників комп'ютерних програм займаються питанням створення програмних продуктів, які в автоматизованому режимі допомагають побудувати систему управління ланцюжками постачань на базі Microsoft Dynamics, яка становить собою комплекс інтегрованих областей додатка, у тому числі в сфері управління складами, дистрибуції, виробництва, системи автоматизованого збору даних (ADCS), і має функціональність, пов'язану з ціноутворенням і електронною комерцією.

Всі аспекти Microsoft Dynamics, починаючи від здатності оперативно адаптуватися і налаштовуватись під виробничі процеси і закінчуючи вдосконаленими функціональними засобами, допомагають швидко реагувати на запити клієнтів у стрімко мінливих умовах ринку. Microsoft Dynamics допомагає підвищити лояльність клієнтів, збільшити швидкість реакції на запити, а також знизити операційні витрати, позитивно вплинувши на рівень цін.

Основні характеристики рішення цієї програми: комплексний підхід до управління ланцюжками постачань: інтеграція дистриб'юторського і виробничого блоків, системи автоматизованого збору даних, функціональності ціноутворення й електронної комерції; оптимізація та удосконалювання складської логістики і всіх процесів по складу; підтримка дискретного виробництва: об'ємно-календарне планування і виробниче прогнозування, гнучке визначення політики виробництва; моделювання ефективних бізнес-процесів та різноманітних параметрів виробничого процесу; збільшення прибутковості за рахунок скорочення витрат і ефективного співробітництва з партнерами, у тому числі через Інтернет.

Висновки і перспективи. Отже, основним завданням процесу постачання є оптимізація сукупних матеріальних ресурсів, яка дозволяє обґрунтувати плановий розмір потреб у них, площу власного складського господарства, кількість навантажувально-розвантажувальних механізмів, вартість доставки матеріалів у робочу зону, трудові та фінансові ресурси. Крім того, оптимізація включає у себе регламентацію періодичності надходжень матеріалів, розміру партії, отримання матеріалів за графіком, забезпечення мінімальних витрат на доставку і зберігання.

Таким чином організація процесу постачання орієнтованого на перспективу охоплює такі підпроцеси:

- 1) процес замовлення (у кого, коли, скільки, як тощо);
- 2) процес закупівлі і доставки (звідки, вид транспорту, транспортна технологія тощо);
- 3) утримання запасів на складі (рівень запасів, розміщення складів, управління запасами тощо).

Основне завдання менеджерів, які відповідають за процес постачання на підприємстві – не допускати «замороження» засобів у запасах, вчасно розраховуватися із постачальниками, застосовувати штрафні санкції до тих постачальників, які затримують поставки тощо. Таким чином, процес постачання вимагає стратегічного планування потреби в ресурсах, вибору джерел постачання, переговорів про умови постачання; розміщення замовлень, транспортування, отримання та перевірки відповідності матеріалів, зберігання, обробку і контроль за якістю ресурсів.

В управлінні процесом постачання важливе місце відводиться відділу постачання, основними функціями якого є координація дій з постачальниками в графіках, строках і безперервності поставок, хеджуванні ризиків, пошук нових джерел чи розробка нових схем поставок. Зважаючи на перебування України в умовах економічної кризи, необхідно змінити основні обов'язки цього відділу. Потрібно оперативний контроль за виконанням договорів віднести на задній план, а основну увагу приділити оптимізації транспортних потоків, зниженню транспортно-заготівельних витрат, аналізу виконання договорів поточними постачальниками та залученню більш вигідних.

Список використаних джерел

1. Кальченко А.Г. Логістика : [навч. пос.] / А.Г. Кальченко, В.В. Кривещенко. – [2-е вид., без змін]. – К. : КНЕУ, 2008. – 472 с.
2. Бауерсокс Доналд Дж. Логистика: интегрированная цепь поставок / Бауерсокс Доналд Дж., Клосс Дейвид Дж. ; [пер. с англ. Н.Н. Барышниковой, В.С. Пинскера]. – 2-е изд. – М. : ЗАО «Олимп-Бизнес», 2008. – 640 с.
3. Крикавський Є. Логістика для економістів / Крикавський Є.. – Львів : Вид-во Нац. унів. «Львівська політехніка», 2004. – 448 с.
4. Валуєв Б.І. Проблемы развития учета в промышленности / Валуєв Б.І. – М. :

Финансы и статистика, 1984. – 215 с.

5. Пушкар М.С. Контролінг – інформаційна підсистема стратегічного менеджменту : [монографія] / М.С. Пушкар, Р.М. Пушкар. – Тернопіль : Карт-бланш, 2004. – 370 с.

УДК 657.471

Н. С. ШАЛІМОВА

ЗАКОНОДАВЧЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВИМОГ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ АУДИТУ НА УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА НАПРЯМКИ УДОСКОНАЛЕННЯ

Досліджені вимоги щодо забезпечення незалежності аудиторів, передбачені вітчизняними законодавчими та нормативними актами. Проаналізована їх відповідність європейському законодавству та Кодексу етики професійних бухгалтерів. Виділені факти прояву недосконалості законодавчого регулювання в сфері дотримання незалежності аудиту, врегулювання яких є важливим чинником підвищення якості аудиту з урахуванням євроінтеграційного курсу України.

Исследованы требования по обеспечению независимости аудиторов, предусмотренные отечественными законодательными и нормативными документами. Проанализировано их соответствие европейскому законодательству и Кодексу этики профессиональных бухгалтеров. Выделены факты проявления несовершенства законодательного регулирования в сфере соблюдения независимости аудита, урегулирование которых является важным фактором повышения качества аудита, учитываая евроинтеграционный курс Украины.

The demands of Ukrainian laws and other regulation acts to the observance of the independence of auditors have been investigated. Their conformity with European legislation and Code of Ethics of Professional Accountants has been analyzed. The facts of display of imperfection of existent legislation in the sphere of observance of the independence of audit of which is a significant factor of increasing the audit quality taking into account the euro-integrating course of Ukraine have been selected.

Ключові слова: аудит, незалежність аудитора, законодавче регулювання.

Постановка проблеми. Незалежність аудиторів постійно знаходиться в центрі уваги, адже саме дотримання незалежності є засобом створення у користувачів фінансової звітності та суспільства в цілому впевненості в об'єктивному характері аудиторського висновку. Загальноприйнято вважати, що результативність перевірки прямо пропорційна компетентності та ступеню незалежності аудитора і прагнення аудиторів до досягнення незалежності повинно виступати основою підвищення об'єктивності перевірки.

Абсолютна незалежність – це ідеал, який є недосяжним в принципі, оскільки кожна особа пов'язана з іншими людьми не лише прямими фінансовими та економічними зв'язками, але й іншими непрямими зв'язками соціального та економічного характеру, які базуються на загальних цінностях, прихильностях та національній приналежності. Але без прагнення до досягнення цього ідеалу аудиторська діяльність взагалі втрачає сенс. З цих позицій важливе значення набуває законодавче регулювання вимог щодо забезпечення незалежності, які дозволяють отримати найбільшу об'єктивність у висловленні аудиторської думки. Якщо б не було стандартів незалежності, то висновку, представленому аудитором, мало б хто довіряв.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми аудиту досліджуються багатьма вченими. Праці таких зарубіжних авторів, як Аренс А., Лоббек Дж., Адамс Р., Робертстон Дж.К., Дефлиз Ф.Л., Дженик Г.Р., О'Рейли В.М., Хірш М.Б., перекладені на російську мову, формують ґрунтовну базу теорії та практики аудиту. Питанням організації і методики аудиту присвячено багато ґрунтовних досліджень провідних вчених України, зокрема, Білухи М.Т., Голова С.Ф., Гуцайлюка З.В., Давидова Г.М., Дорош Н.І., Завгороднього С.Я., Зубілевича С.Я., Кужельного М.В., Кузьмінського А.М., Петрик О.А., Редченка К.І., Редька О.Ю., Рудницького В.С., Савченка В.Я., Сопка В.В., Усача Б.Ф. та інших. В працях російських вчених: Андреева В.Д., Бичкової С.М., Подольського В.І., Скобари В.В., Соколова Я.В., Суйца В.П., Терехова А.А., Шеремета А.Д. та інших розглядаються різноманітні підходи до методики та методології аудиту. З іншого боку, проблеми дотримання незалежності аудиторів в значній мірі залишаються без критичного розгляду, особливо з точки зору